

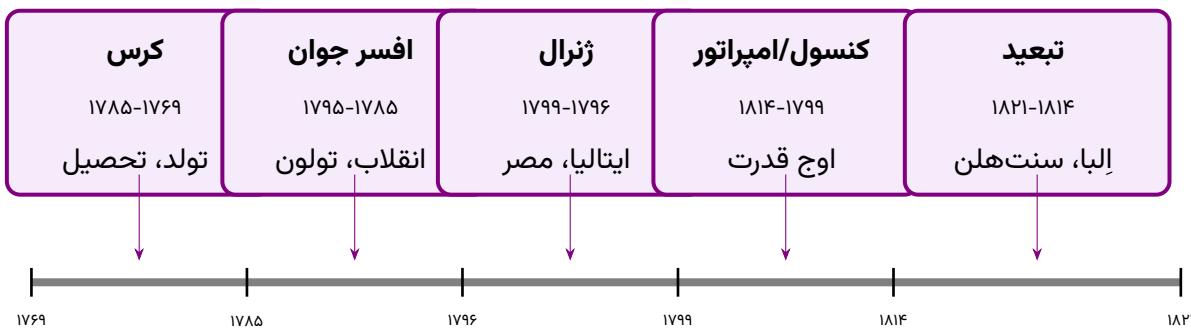
فصل ۱

دوره ناپلئونی (۱۷۹۹-۱۸۱۵)

خلاصه فصل چهارم

این فصل به شانزده سال حکومت ناپلئون بناپارت می‌پردازد: از کودتای بروم (۱۷۹۹) تا واترلو (۱۸۱۵). ناپلئون انقلاب را «ثبتیت» کرد – اما به چه قیمتی؟ او فرانسه را به امپراتوری بزرگی تبدیل کرد، اصلاحات ماندگار انجام داد، اما میلیون‌ها نفر در جنگ‌هایش کشته شدند. پرسش محوری: ناپلئون وارث انقلاب بود یا خائن به آن؟

۱.۱ ناپلئون کیست؟

شكل ۱.۱: خط زمانی زندگی ناپلئون بناپارت

جدول ۱.۱: ناپلئون بناپارت: مشخصات

مشخصه	توضیح
تولد	۱۵ اوت ۱۷۶۹، آزاسیو، کرس (یک سال پس از الحاق به فرانسه)
خانواده	اشراف جزئی ایتالیایی‌تبار، هشت فرزند
تحصیلات	مدرسه نظامی بریین، سپس پاریس (توپخانه)
ویژگی‌ها	هوش استثنایی، حافظه عکس‌برداری، انرژی خستگی‌ناپذیر
ضعف‌ها	خودبزرگ‌بینی، عدم پذیرش شکست، بی‌اعتمادی به دیگران
وفات	۵ مه ۱۸۲۱، سنت‌هلن (احتمالاً سرطان معده)

ناپلئون درباره خودش

«من انقلاب را بستم، نه به عنوان شاه، بلکه به عنوان مجری اراده ملت.»

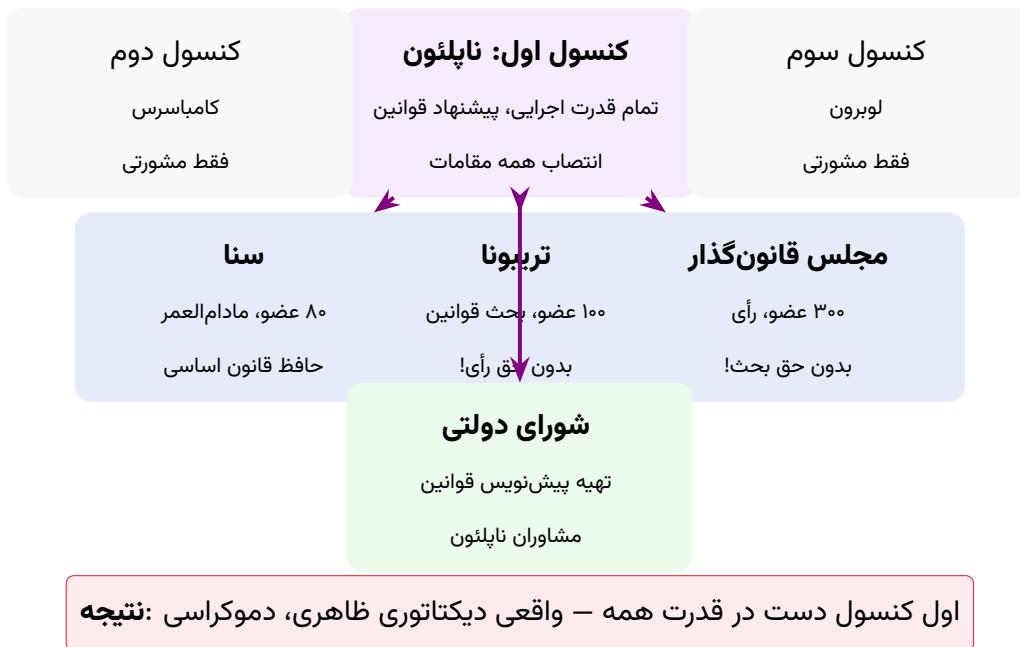
«قدرت من بر ترس مبتنی نیست، بلکه بر افتخار فرانسه.»

«من جزیره‌ای کوچک را به تخت و تاج بزرگ‌ترین امپراتوری جهان تبدیل کدم.»

– از یادداشت‌های سنت‌هلن

۱.۲.۱ ساختار قانون اساسی سال هشتم

هشتم) سال اساسی (قانون کنسولا ساختار

شکل ۲.۱: ساختار نظام کنسولا

۲.۲.۱ «همهپرسی» و مشروعیت‌سازی

جدول ۲.۱: همهپرسی‌های دوره ناپلئون

سال	موضوع	آری	نº
۱۸۰۰	قانون اساسی سال هشتم	۰۰۷,۰۱۱,۳	۵۶۲,۱
۱۸۰۲	کنسولی مادامالعمر	۸۸۵,۵۶۸,۳	۳۷۴,۸
۱۸۰۴	امپراتوری موروثی	۳۲۹,۵۷۲,۳	۵۷۹,۲

آیا این ارقام واقعی بودند؟

ارقام همهپرسی‌ها بسیار مشکوک است:

- رأی علنی، نه مخفی
- فشار اداری و نظامی
- دستکاری آشکار اعداد (توسط لوسین بنیاپارت)

۳.۱. اصلاحات ناپلئونی: میراث ماندگار

• بسیاری اصلاً رأی ندادند

با این حال، محبوبیت واقعی ناپلئون در این دوره غیرقابل انکار است.

۳.۲.۱ صلح خارجی و داخلی

جدول ۳.۱: دستاوردهای اولیه کنسولا

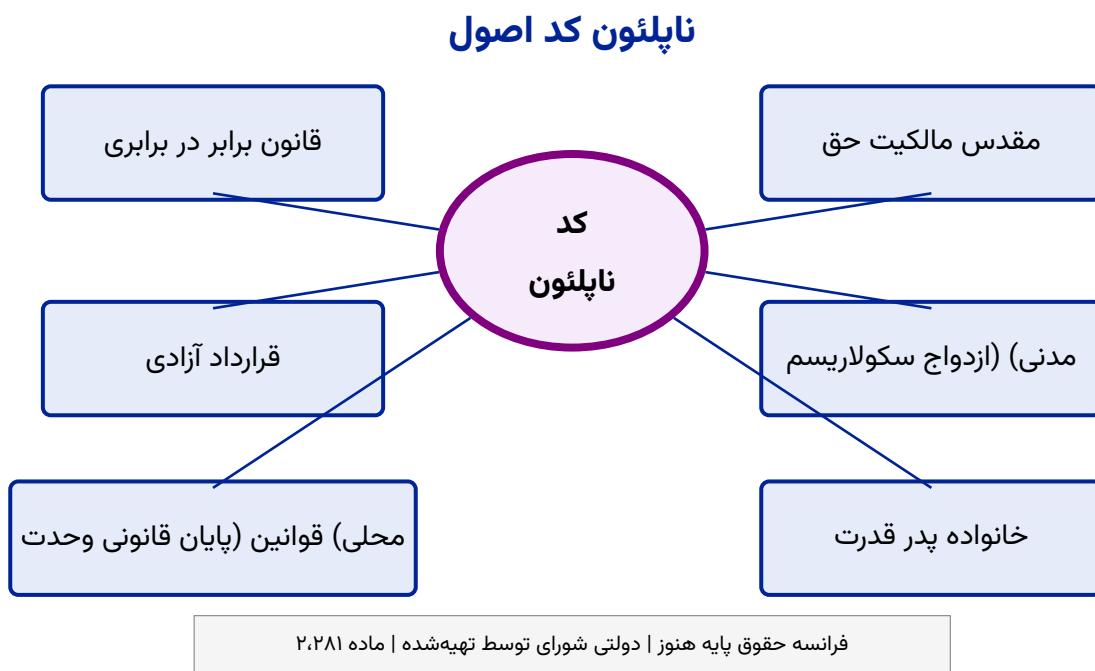
دستورد	تاریخ	اهمیت
پیروزی مارنگو	۱۸۰۰	شکست اتریش در ایتالیا
صلح لونویل	۱۸۰۱	پایان جنگ با اتریش
صلح آمیان	۱۸۰۲	صلح با انگلستان (موقعت)
پایان شورش واندۀ	۱۸۰۰	عفو عمومی، آرامش
کنکوردا	۱۸۰۱	آشتی با کلیسا
بازگشت مهاجران	۰-۱۸۰۰	عفو اشراف (مشروط)

ناپلئون درباره صلح

«صلح اولین نیاز من بود. فرانسه خسته از جنگ بود. من صلح را به ارمغان آوردم – برای مدتی.»

۳.۱ اصلاحات ناپلئونی: میراث ماندگار

۱.۳.۱ کد ناپلئون (قانون مدنی ۱۸۰۴)

شکل ۱.۳.۱: اصول کد ناپلئون (۱۸۰۴)

جدول ۱.۴.۱: کد ناپلئون: دستاوردها و محدودیت‌ها

حدودیت	دستاورد	حوزه
فقط مردان برابر	پایان امتیازات موروشی	برابری
به نفع بورژوازی	تضمين مالکیت خصوصی	مالکیت
قدرت مطلق شوهر بر زن	ازدواج مدنی، طلاق	خانواده
ممنواعیت اتحادیه کارگری	آزادی قرارداد	کار
از نظر حقوقی صغیر	—	زنان

ناپلئون درباره کد

«افتخار واقعی من پیروزی در چهل نبرد نیست؛ واترلو خاطره همه را پاک خواهد کرد. اما چیزی که هرگز پاک نخواهد شد، قانون مدنی من است.»

— ناپلئون، سنت‌هلن

وضعیت زنان در کد ناپلئون

کد ناپلئون زنان را به وضعیت حقوقی تحقیرآمیزی محکوم کرد:

- زن متأهل بدون اجازه شوهر نمی‌توانست کار کند، مالک شود، یا قرارداد بینند
 - زنا برای زن جرم بود، برای مرد فقط اگر در خانه بود
 - فرزندان نامشروع حق ارث نداشتند
 - شوهر می‌توانست زن را زندانی کند
- ماده ۲۱۳: «زن باید از شوهر اطاعت کند.»

۲.۳.۱ کنکوردا با پاپ (۱۸۰۱)

ناپلئون

آشتی با کاتولیک‌ها
کنترل بر کلیسا
پایان شکاف دینی
مشتمل است. حلقا

پاپ پیوس هفتم

به رسمیت شناختن
انتساب اسقف‌ها
حقوق روحانیون
انگشتی مفتاح

کنکوردا

مفad اصلی:

کاتولیسیسم «دین اکثریت فرانسویان» (نه دین رسمی) | دولت اسقف‌ها را نامزد، پاپ تأیید می‌کند
حقوق روحانیون از دولت | اموال مصادره شده برنمی‌گردد

شکل ۴.۱: کنکوردا ۱۸۰۱

اهمیت کنکوردا

کنکوردا یکی از مهم‌ترین دستاوردهای ناپلئون بود:

- پایان شکاف دینی ده ساله
- آشتی با کاتولیک‌های سنتی
- کنترل دولت بر کلیسا (نه برعکس)
- مشروعیت برای نظام جدید

اما ناپلئون «مواد ارگانیک» را بدون موافقت پاپ اضافه کرد که قدرت دولت را افزایش داد.

۳.۳.۱ نظام آموزشی

جدول ۵.۱: نظام آموزشی ناپلئونی

سطح	نهاد	هدف	کنترل
ابتدایی	مدارس محلی	سوانح پایه	کلیسا/شهرداری
متوسطه	لیسه	تربیت نخبگان	دولت مرکزی
عالی	دانشگاه امپراتوری	کادرسازی	دولت مرکزی
نظامی	اکول پلی‌تکنیک	افسران، مهندسان	ارتش

ناپلئون درباره آموزش

«از همه نهادهای سیاسی، آموزش عمومی مهم‌ترین است. همه چیز به آموزش بستگی دارد: حال و آینده.»

۴.۳.۱ نظام اداری

شكل ۵.۱: سلسله‌مراتب اداری ناپلئونی

نظام پرفه (prefet) هنوز پایه اداره فرانسه است:

- تمرکز شدید
- کارآمدی اداری
- یکنواختی در سراسر کشور
- اما: کاهش خودمختاری محلی

۵.۳.۱ سایر اصلاحات

جدول ۶.۱: سایر اصلاحات ناپلئونی

ماندگاری	اصلاح	حوزه
تا ۱۹۱۴	بانک فرانسه (۱۸۰۰)، فرانک ژرمینال	مالی
تا امروز	لژیون دونور (۱۸۰۲)	افتخارات
تا امروز	جاده‌ها، پل‌ها، کانال‌ها	زیرساخت
با اصلاحات	کد جزایی، کد تجاری	قضایی
جهانی شد	نظام متريک اجباری	متريک

۶.۱ از کنسولا به امپراتوری (۱۸۰۴)

۱.۶.۱ چرا امپراتوری؟

توطئه کادودال و بهانه امپراتوری

در ۱۸۰۴، توطئه‌ای برای ترور ناپلئون کشف شد (توطئه کادودال). ناپلئون از این فرصت استفاده کرد:

- دوک دانگین (شاهزاده بوربون) ربوده و اعدام شد – بدون محاکمه واقعی
- استدلال: «باید جانشینی تضمین شود»
- سنا از ناپلئون خواست امپراتور شود
- همه‌پرسی (مشکوک) تأیید کرد

۲.۴.۱ تاجگذاری: ۲ دسامبر ۱۸۰۴

بار اولین —آمد پاریس. به هفتم پیوس پاپ
می‌کرد. ترک تاجگذاری برای را فرانسه پاپ که

از را تاج ناپلئون حساس، لحظه در اما
نهاد سر بر خودش و گرفت پاپ دست.

کلیسا. از نه است، خودم از من قدرت پیام:

برداشتمن، را آن شمشیرم با و افتاده، آب جوی در یافتم را تاج «من
گذاشت. او سر بر خود نیز را ژورفین تاج سپس

شكل ۱: تاجگذاری ناپلئون (۲ دسامبر ۱۸۰۴)

واکنش بتهوون

وقتی بتهوون شنید ناپلئون امپراتور شده، صفحه عنوان سمفونی سوم («قهرمانی») را که به ناپلئون
تقدیم کرده بود، پاره کرد و گفت: «پس او هم فقط یک انسان عادی است! حالا حقوق بشر را زیر
پا خواهد گذاشت و فقط به جاهطلبی خود خدمت خواهد کرد.»

۵.۱ جنگ‌های ناپلئونی

۱.۵.۱ نبردهای اصلی

جدول ۱.۷: نبردهای اصلی ناپلئونی (۱۸۰۵-۱۸۱۵)

سال	نبرد	دشمن	فرمانده دشمن	نتیجه	پیامد
۱۸۰۵	ترافالگار	انگلستان	نلسون	شکست	پایان رؤیای تهاجم به انگلستان
۱۸۰۵	آستیرلیتس	اتریش، روسیه	کوتوزوف	پیروزی	انحلال امپراتوری مقدس روم
۱۸۰۶	پنا	پروس	برانشوایگ	پیروزی	سقوط پروس، تسلط بر آلمان
۱۸۰۷	فریدلند	روسیه	بنیگسن	پیروزی	صلاح تیلیست، اوج امپراتوری
۱۸۰۹	واگرام	اتریش	کارل	پیروزی	ازدواج با ماری لوئیز
۱۸۱۲	بورودینو	روسیه	کوتوزوف	پیروزی پیروسی	تصرف مسکو، فاجعه بازگشت
۱۸۱۳	لایپزیگ	ائتلاف	شوراتزنبیرگ	شکست	از دست رفتن آلمان
۱۸۱۵	واترلو	انگلستان، پروس	ولینگتون، بلوخر	شکست	پایان کار ناپلئون

۲.۵.۱ آستِرلیتس: شاهکار تاکتیکی

امپراتوری روم و فرانسه

۱۸۰۵ دسامبر

۳۶,۰۰۰: ائتلاف تلفات vs ۹,۰۰۰: فرانسه تلفات

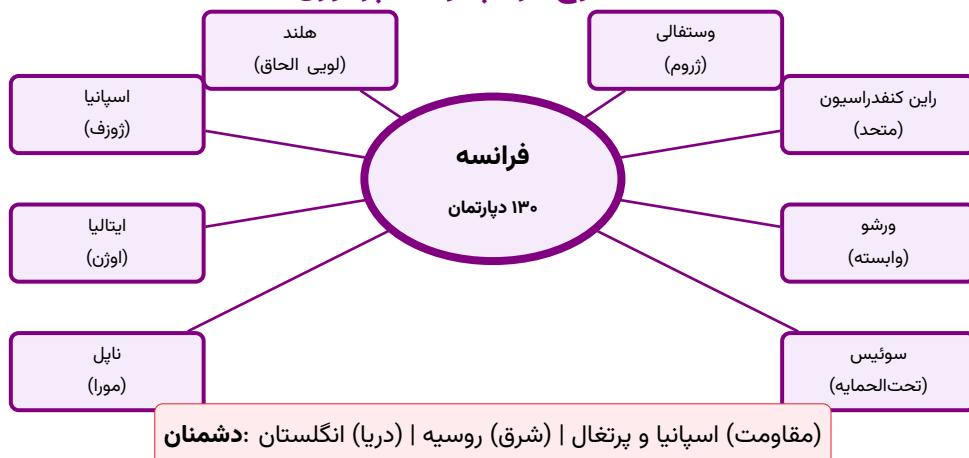
است. ضعیف راستش جناح کرد و انmod داد: فریب را دشمن ناپلئون می‌خواست. ناپلئون که همان‌طور دقیقاً – کردند حمله آنجا به متحدهin

اروپا ارباب ناپلئون شد، تحریر اتیش روم، مقدس امپراتوری پایان: نتیجه

شكل ۱.۱: نبرد آستِرلیتس

۳.۵.۱ اوج امپراتوری: ۱۸۱۲-۱۸۰۷

(۱۸۱۲) اوج در ناپلئون امپراتوری

شكل ۱.۸: امپراتوری ناپلئون در اوج (۱۸۱۲)

۴.۵.۱ نظام قاره‌ای: جنگ اقتصادی با انگلستان

جدول ۱.۸: نظام قاره‌ای (Continental System) (Continental

جنبه	توضیح
هدف	محاصره اقتصادی انگلستان – «بستن قاره»
اعلام	فرمان برلین (۱۸۰۶)، میلان (۱۸۰۷)
مفاد	ممنویت واردات کالای انگلیسی به همه اروپا
مشکلات	قاچاق گسترده، نارضایتی متحدین، ضرر به خود فرانسه
شکست	انگلستان دوام آورد، نظام فروپاشید

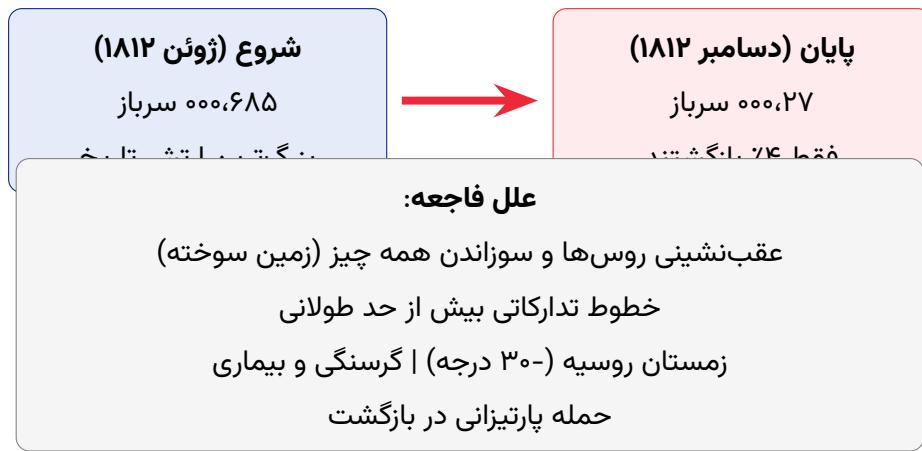
چرا نظام قاره‌ای شکست خورد؟

۱. انگلستان بازارهای دیگر یافت (آمریکا، آسیا)
۲. قاچاق غیرقابل کنترل بود
۳. متحدین ناپلئون از ممنویت رنج می‌بردند
۴. حتی فرانسه به کالاهای انگلیسی نیاز داشت
۵. روسیه از نظام خارج شد – بهانه حمله ۱۸۱۲

۶.۱ سقوط امپراتوری (۱۸۱۵-۱۸۱۲)

۱.۶.۱ فاجعه روسیه: ۱۸۱۲

بزرگ فاجعه روسیه: به لشکرکشی

شکل ۹.۱: فاجعه روسیه (۱۸۱۲)

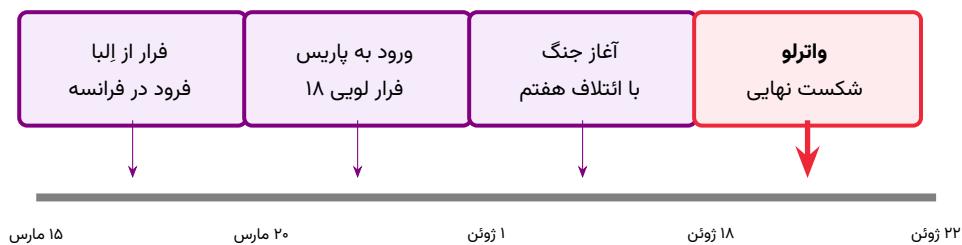
۲.۶.۱ فروپاشی: ۱۸۱۴-۱۸۱۳

جدول ۹.۱: مراحل سقوط امپراتوری

تاریخ	رویداد	پیامد
۱۸۱۳	نبرد لایپزیگ («نبرد ملل»)	شکست بزرگ، از دست رفتن آلمان
۱۸۱۴	ائتلاف وارد فرانسه شد	جنگ در خاک فرانسه
مارس	سقوط پاریس	ارتش تسليم شد
۶ آوریل	استعفای ناپلئون	تبعید به إلبا
مه رسید	لویی هجدهم به قدرت	بازگشت بوربون‌ها

۷. ارزیابی: ناپلئون وارث یا خائن؟

۳.۶.۱ صد روز و واترلو

شکل ۱۰.۱: صد روز (مارس-ژوئن ۱۸۱۵)

واترلو

«واترلو شکستی بود که فتح را تکمیل کرد.»

— ویکتور هوگو، بینوایان

۷.۱ ارزیابی: ناپلئون وارث یا خائن؟

انقلاب وارث

- کنکوردا (کد، اصلاحات تثبیت)
- (مردان) حقوقی برابری
- اروپا در فئودالیسم پایان
- آزاد (کاریر شایسته‌سالاری)
- انقلابی ایده‌های گسترش

انقلاب به خائن

- سیاسی آزادی به دادن پایان
- موروثی امپراتوری
- مخفي پلیس و سانسور
- کشته میلیون‌ها بی‌پایان، جنگ‌های
- زنان حقوق محدودیت

ارزیابی معیار به بسته — بود خائن هم و وارث هم ناپلئون: نتیجه

شکل ۱۱.۱: ناپلئون: وارث یا خائن به انقلاب؟

الگوی ناپلئونی

ناپلئون الگویی ایجاد کرد که بارها تکرار شد:

۱. بحران و هرج و مرج مردم خواستار نظم
 ۲. مرد قوی ظهور می‌کند – معمولاً ژنرال
 ۳. همه‌پرسی مشروعیت می‌دهد
 ۴. اصلاحات با اقتدارگرایی
 ۵. جنگ خارجی برای حفظ مشروعیت
 ۶. شکست نهایی به دلیل توسعه طلبی بیش از حد
- این الگو در ناپلئون سوم، موسولینی، و بسیاری دیگر دیده می‌شود.

۸.۱ منابع فصل چهارم

۱.۸.۱ منابع اولیه

۱. ناپلئون بنایپارت. یادداشت‌های سنت‌هلن (روایت لاس کازس).
۲. کد ناپلئون (قانون مدنی ۱۸۰۴).
۳. مکاتبات ناپلئون. ۳۲ جلد.
۴. کنکوردا ۱۸۰۱.
۵. بولتن‌های ارتشن بزرگ.

۲.۸.۱ منابع ثانویه

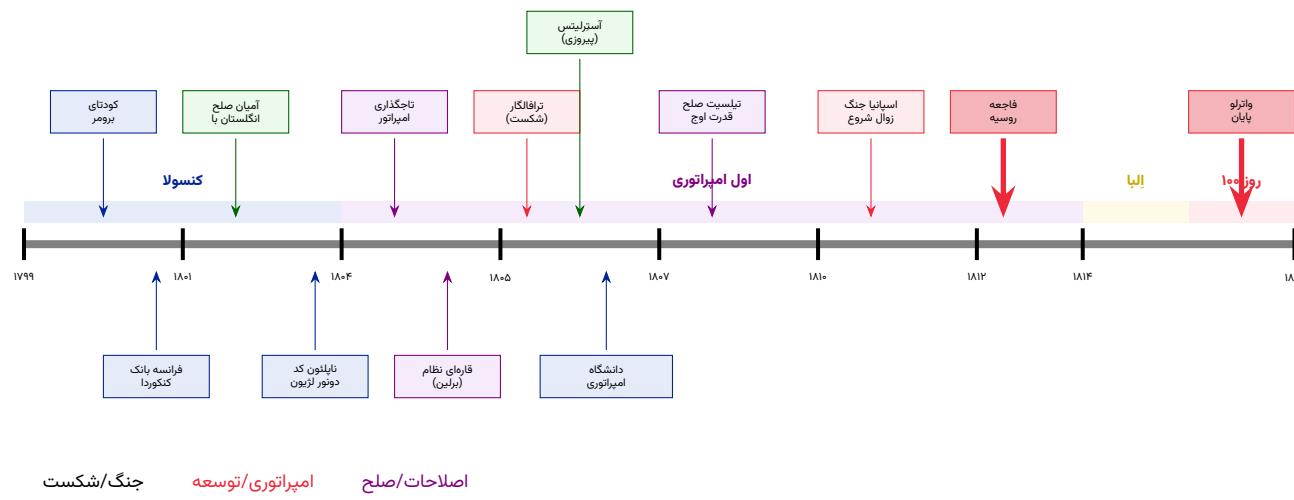
- .۲۰۰۴ UP, Harvard Life. Political A Napoleon: Steven. Englund, .۱
- .۱۹۶۹ UP, Columbia Tilsit. to Brumaire ۱۸ From Napoleon: Georges. Lefebvre, .۲
- .۱۹۸۴ Weidenfeld, Saviour. the of Myth The Napoleon: Jean. Tulard, .۳
- .۲۰۱۵ Pegasus, Destiny. of Soldier Napoleon: Michael. Broers, .۴
- .۲۰۰۳ Macmillan, Empire. Napoleonic The Geoffrey. Ellis, .۵
- .۲۰۰۸ UP, Yale Power. to Path The Napoleon: Philip. Dwyer, .۶
- .۲۰۰۳ Palgrave, Europe. of Transformation the and Napoleon Alexander. Grab, .۷
- .۱۹۹۱ Routledge, Europe. of Integration Napoleon's Stuart. Woolf, .۸
- .۲۰۰۴ HarperCollins, Moscow. on March Fatal Napoleon's : ۱۸۱۲ Adam. Zamoyski, .۹
- .۲۰۱۴ Viking, Life. A Napoleon: Andrew. Roberts, .۱۰

جمع‌بندی فصل چهارم

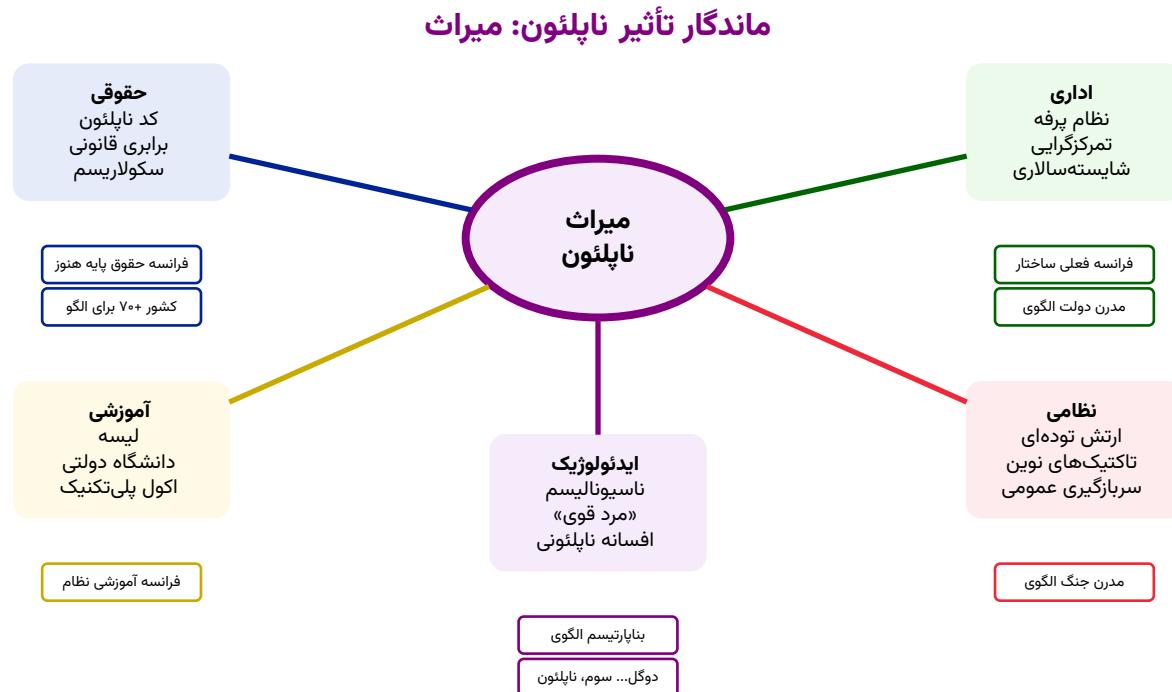
در این فصل دیدیم که:

- **کنسولا (۱۷۹۹-۱۸۰۴):** تثبیت انقلاب با اقتدارگرایی
 - **اصلاحات ماندگار:** کد ناپلئون، کنکوردا، نظام اداری، آموزش
 - **امپراتوری (۱۸۱۴-۱۸۱۶):** تبدیل جمهوری به سلطنت موروثی
 - **جنگ‌ها:** از آستریلیتس تا واترلو – میلیون‌ها کشته
 - **سقوط:** توسعه طلبی بیش از حد، فاجعه روسیه، شکست نهایی
 - **میراث:** هم تثبیت انقلاب، هم خیانت به آن
پرسش کلیدی: آیا دستاوردهای ناپلئون ارزش هزینه‌هایش را داشت؟
- در فصل بعد: قرن ناآرام (۱۸۱۵-۱۸۷۰) – بازگشت سلطنت، انقلاب‌های ۱۸۳۰ و ۱۸۴۸، جمهوری دوم، امپراتوری دوم

۱۲.۱: خط زمانی جامع دوره ناپلئونی (۱۷۹۹-۱۸۱۵)

شکل ۱۲.۱: خط زمانی جامع دوره ناپلئونی (۱۷۹۹-۱۸۱۵)

شكل ۱۳.۱: نقشه مفهومی: میراث ماندگار ناپلئون